

MASARYKOVA UNIVERZITA
FILOZOFICKÁ FAKULTA

ZÁKLADY SOCIOLOGIE

1. pracovní verze pro přípravu na 1. termín zkoušky (bude doplněno a inovováno)

Přednáška z předmětu
Společenskovední základ

Přednášející: **doc. PhDr. Tomáš Čech, Ph.D.**

Co je sociologie:

- typicky západní věda
- věda o společnosti
- společnost je souhrn individuí jednajících s ohledem na jednání druhých
- objevuje se v době prudkých společenských změn

Sociologie jako vědní disciplína:

- počátky už v 16. století
 - snaha vytvořit světské vědění o fungování společnosti
- v 17. a 18. století rozvoj přírodovědy
 - vymezení proti teologii
 - filozofie byla zpochybňována
 - sociologie jako věda neexistovala
- 2. polovina 18. až polovina 19. století
přeměna tradiční společnosti ve společnost moderní

Tradiční x moderní společnost:

- rozdíly:
 - způsob uspořádání moci
 - typ ekonomiky
 - typ sociální struktury
 - způsob výkladu světa
 - mentalita

Předmět a rozdělení sociologie:

- zabývá se studiem sociálních skupin
- MIKRO x MAKRO

Blízké disciplíny:

- historie
- politologie
- právo
- ekonomie
- sociální politika
- sociální antropologie

Zdravý rozum:

- common sence
- neuspořádané, nesystematické a často nevyslovitelné vědění
- využíváme ho v každodenním životě

Sociologie x zdravý rozum:

- vědeckost x laický přístup
- objektivita x subjektivita
- ucelené informace x vlastní zkušenost

Užitečnost sociologie:

- zamýšlí se nad otázkami každodenního života
- hledá v individualitě sociální hledisko
- učí společnost být kritickou
 - poznávání kulturních rozdílů
 - sebepoznání
 - hodnocení úspěšnosti praktických přístupů (nezamýšlené důsledky jednání)

August Comte:

- 1798 – 1857
- „otec sociologie“
- Kurz pozitivní filozofie
- klasifikace věd:
 - abstraktní
 - konkrétní
- sociální jevy jsou přírodní jevy podřízeny přírodním zákonům
- sociologie je vědou vycházející z dalších oborů – nelze ji izolovat

Další sociologové:

- Herbert Spencer
 - organicismus
 - evolucionismus
- Emile Durkheim
 - sebevražda – 1. kdo ji popsal
 - morálka
 - náboženství

Psychologická sociologie:

- konec 19. a začátek 20. století
- experimentální psychologie
- psychologický evolucionismus
- instinktivismus
- psychologie národů
- skupinová psychologie

Česká sociologie:

- vyvíjela se odděleně od světové
- GUSTAV ADOLF LINGNER
- TOMÁŠ GARIGUE MASARYK
- INOCENC ARNOŠT BLÁHA